MAASEUDUN TULEVAISUUS
Maa- ja metsätaloustuottajajärjestön äänenkannattaja – Perustettu 1916

Päätoimittaja
Lauri Kontro

Toimituspäälliköt
Jussi Martikainen
Tiina Taipale

Kansanliikkeestä ei ole paljon jäljellä, kun ensin lakkasi liike ja sitten katosi kansa.
JUHA AKKANEN SDP:N TILASTA HELSINGIN SANOMISSA

Pakotteet iskevät kaikkiin

Euroopan unioni harkitsee talouspakotteiden käyttöä Venäjää vastaan. Ensimmäisenä eleenä EU päätti asettaa 21 venäläistä ja ukrainalaista poliitikkoa, virkamiestä ja oligarkkia matkustuskieltoon. Seuraavassa vaiheessa jäsenmaat keskustelevat mahdollisista järeämmistä toimenpiteistä.

Venäjän toimet Krimillä tulivat kansainväliselle yhteisölle yllätyksenä. Krimin historia on tunnettu Venäjän ja Ukrainan välissä, mutta mitään jännitystä alueella ei ollut. Ukraina oli myös vuokrannut laivastotukikohdat Venäjälle kymmeniksi vuosiksi eteenpäin.

Sotilaallisen voiman käyttäminen osoitti, että voimapolitiikan aika ei ole ohi. Venäjän presidentti Vladimir Putin kohosi venäläisten silmissä kertaheitolla vahvaksi johtajaksi. Samalla Venäjän suhteet länteen kärsivät haaksirikon.

EU ei kuitenkaan pysty vaikuttamaan Venäjään kuin talouden kautta.

Venäjä ostaa EU-maista paljon korkean teknologian tuotteita, elintarvikkeita ja eri alojen osaamista. Suomelle Venäjä on kolmanneksi tärkein vientimaa.

Venäjä puolestaan myy länteen pääasiassa energiaa ja raaka-aineita. Venäjän oma kulutustavarateollisuus on kotimarkkinateollisuutta. Jotakin kertoo se, että Venäjän suurimpia, ellei suurin, vientiä harjoittava kulutustavarayhtiö on Nokian Renkaat. Venäläisiä tavaroita on turha etsiä EU-maiden kaupoista.

EU joutuu silti tarkoin harkitsemaan, millaisia pakotteita se ryhtyy asettelemaan. Asevientikielto lienee helpoimmasta päästä, mutta sekään ei ole läpihuutojuttu. Varsinkin Ranska myy paljon aseita Venäjälle.

Eri jäsenmailla on erilaisia etuja valvottavanaan. Suomi vastustaa talouspakotteita, koska ne koskisivat suoraan Suomen talouteen. Jos vienti vaikeutuu, ei korvaavia markkinoita löydy hetkessä. Suomalaiset yritykset, kuten Fortum, ovat myös investoineet Venäjälle suuria summia. Jopa Itella, jonka pitäisi olla kansallinen postilaitos, operoi Venäjän markkinoilla.

On selvää, että Venäjä vastaa mahdollisiin talouspakotteisiin omilla toimillaan. On arveltu, että Venäjä voi jäädyttää ulkomaisten yritysten varat tai kansallistaa tiettyjä yrityksiä. Tämä puolestaan johtaisi vastatoimiin sekä EU:n että Yhdysvaltain puolelta. Keskustelussa on väläytelty sitä, että venäläiset pankit suljettaisiin pois länsimarkkinoilta. Sen lisäksi venäläisten oligarkkien rahat jäädytettäisiin läntisissä

EU harkitsee talouspakotteita Venäjää vastaan.

pankeissa – elleivät varojen haltijat ole ehtineet siirtää niitä jo piiloon.

Jos kauppasota syttyy, siitä tulee kuluttava kaikille. Eniten kauppaboikotista kärsisivät luultavasti venäläiset. Toisaalta seuraukset myös EU-maissa olisivat tuntuvia. Suomi kuuluu niihin maihin, jotka joutuisivat välittömimmin kärsimään kauppasodasta.

Suomessa on kokemusta itäkaupan äkillisestä romahtamisesta. Näinhän kävi silloin, kun Neuvostoliitto kaatui ja vienti itään tyrehtyi. Vähän samanlaisia heilahduksia on tapahtunut myös myöhemmin, kun Venäjän talous on heilunut äkillisesti ja ruplan kurssi on pudonnut.

Ukrainan kriisi vaikuttaa ilman pakotteitakin Venäjän talouteen. Venäjän äskettäin kuollut entinen veroministeri Alexander Potshinok arvioi, että Krimin liittäminen maksaa Venäjälle kolme tuhatta miljardia ruplaa. Ruplan kurssi on pudonnut jo viidenneksen muutaman kuukauden takaiseen tilanteeseen verrattuna.

Venäjä on kääntämässä katseensa Kiinaan. Sen minkä Venäjä mahdollisesti menettää EU-kaupassaan, se toivoo voivansa voittaa lisäämällä talousyhteistyötä Kiinan ja myös Intian kanssa.

Kauppasodat alkavat yleensä poliittisista kriiseistä ja nytkin on niin käymässä. Jos Ukrainan kriisi pahenee, talouspakotteilta ei voitane välttyä. Jos kylmä sota alkaa tosissaan, laskun maksavat kaikki.

> **Kauppasodat alkavat yleensä poliittisista kriiseistä.**

Vanha levy soi

Pääministeri Jyrki Kataisen (kok.) hallitus kokoontuu ensi maanantaina budjettikehysneuvotteluihin. Hallituksen tehtävänä on, kuten koko vaalikauden ajan, etsiä keinoja julkisen talouden tasapainottamiseksi.

Tehtävä ei ole helppo, koska talouskasvu ei toiveista huolimatta vieläkään näytä piristyvän. Kasvun hentoja oraita uhkaavat mahdolliset talouspakotteet EU:n ja Venäjän välillä.

Vaikka hallitusohjelman mukaisesti leikkauksia ja verojen korotuksia pitäisi tehdä yhtä paljon, ovat päätökset painottuneet verojen korotuksiin.

Verojen kiristämisen seurauksena kotimainen kulutus on viennin ohella hiipunut. Lähes kaikki talousasiantuntijat ovatkin yksimielisiä, ettei verotusta ole varaa kiristää.

Poikkeuksen tekee Suomen ammattiliittojen keskusjärjestö SAK. Järjestön mielestä lisää verotettavaa löytyy ja veroja voidaan korottaa kunhan korotukset kohdistuvat pääomatuloihin, yritysten sukupolvenvaihdoksiin ja maa- ja metsätalousmaahan.

Kiinteistöverotuksen laajentaminen peltoihin ja metsiin on ollut pitkään SAK:n listalla. Yksi perustelu on ollut, ettei niitä voi siirtää ulkomaille.

SAK ei ole vanhan esityksensä kanssa yksin. Muun muassa kokoomuksen kansanedustaja Sampsa Kataja esitti runsas kuukausi sitten, että hallitus korottaisi kiinteistöveroja ja harkitsisi metsille kiinteistöveroa. Metsäteollisuuden mielestä metsien kiinteistövero lisäisi puiden myyntihalukkuutta.

On hyvä, että SAK:ssa on huomattu, että kiinteistövero on tasavero, joka kohdistuu eniten pienituloisiin. SAK:n esityksellä ei olekaan mitään tekemistä veronmaksukyvyn kanssa. Tästäkin syystä esitys pitää jälleen haudata.

VIERASYLIÖ

Kehitysmaiden metsätaloudelle pitäisi tarjota Tapion tietä

Kehitysapumme on huokaillut jo puoli vuosisataa, miksi köyhän Afrikan metsät häviävät. Mehän avustamme sinne hyviä hankkeita.

Esimerkiksi Etiopiassa luonnonmetsät kattavat enää yhden prosentin maan alasta.

Etiopian metsäapumme alkoi 1980-luvun alkupuolella. Tansaniassa puun tarve on 50 miljoonaa kuutiota, mutta nykyiset metsät kasvavat enää 18 miljoonaa kuutiota vuodessa. Tansania on Suomen pitkäaikaisin kehitysyhteistyön kumppanimaa ja suurin kehitysapumme vastaanottaja.

Olisiko meillä tarve muuttaa metsäapumme suuntaa?

Omasta historiasta kannattaa ottaa oppia

Kannattaa katsoa omaa historiaamme. Metsätaloutemme oli kuin nyky-Afrikasta vielä 1800-luvun puolivälissä, kun Suomen senaatti kutsui saksalaisen ylimetsänhoitaja Edmund von Bergin tekemään metsistämme arvion.

Hänen arvionsa oli tyly. Hän tiivisti vuonna 1858: metsän hävittämisessä suomalaiset ovat tuiki taitaviksi oppineet.

Arvio haastoi metsätaloutemme sen suurimpaan muutokseen. Metsähallitus perustettiin 1859. Evolla aloitettiin 1862 metsänhoitajien koulutus saksalaisen mallin mukaan.

Vuonna 1886 senaatti saneli lailla: ”Metsää älköön hävitettäkö”.

Lakia auttoi, kun isojako oli ennen sitä selventänyt valtionmetsien ja perhemetsien käytön rajan.

Kruununmetsään ei enää sopinut mennä kaskeamaan. Perhemetsissä kaskeaminen aluksi jatkui, eikä sitä pystynyt metsälakikaan hillitsemään. Kaskeaminen alkoi vähetä vasta vuosisadan vaihteessa, kun yksityispuulle syntyivät markkinat.

Tapio ja metsänhoitoyhdistykset vaikuttivat

Seuraava jakso alkoi 1900-luvun alussa, kun perhemetsien paimeniksi perustettiin Tapio ja sen alle metsänhoitoyhdistykset. Perhemetsät olivat jo silloin yhteiseltä pinta-alaltaan suurimmat. Isojaolta rajattuja valtionmetsiä oli jäänyt maahamme vähemmän.

Tilalliset oppivat metsänhoidon, kun Tapio koulutti, neuvoi ja järjesti metsämarsseja. Puusto alkoi kasvaa. Nousimme hävityksen tilasta kestävyyteen.

Laskennallinen käännekohta oli 1940-luvulla, kun metsiemme vuosikasvu ja puun poistuma olivat molemmat keskimäärin 46 miljoonaa kuutiota.

Sota-ajan polttopuuhakkuissa käännettä ei vielä huomattu. Sodan jälkeinen metsän mittaajien sukupolvikin epäili lukemiaan. Puuston paisumisen varmensi vasta 1980-luvulla tietokonelaskennan metsämiehistä ensimmäisenä hallinnut professori Pekka Kilkki.

Nyt metsämme kasvavat 100 miljoonaa kuutiota ja niistä poistuu 65 miljoonaa kuutiota vuodessa.

Valittu tie oli tuloksekas, varmaan yli ylimetsänhoitaja von Bergin odotusten. Tänään olemme puun ylituotannossa.

Afrikka menossa kohti plantaasitaloutta

Viime vuosina Afrikassa on suosittu hankkeita, joissa maita viljellään sijoittajien plantaasimetsiksi.

Ulkomaiset sijoitusyhtiöt ovat 2000-luvulla vallanneet paikallisilta asukkailta miljoonia hehtaareja entisiä kaskiviljelyn maita ja metsälaitumia. Surullisen usein sijoittajien plantaasitalous on johtanut väistymään joutuneiden pienviljelijöiden ihmisoikeuksien polkemiseen.

Afrikassa plantaasitilat kasvattavat enimmäkseen ruokakasveja tai puuvillaa, mutta myös puuplantaasit yleistyvät. Esimerkiksi Tansaniassa Kilomberon laakson 28 000 hehtaarin plantaasitila viljelee tiikkiä. Suomi rahoittaa hanketta Finnfundin kautta.

Etiopiassa suurtilojen yhteisala on jo samaa neljän miljoonan hehtaarin luokkaa kuin Suomen metsähallituksen koko talousmetsä. Listan kärjessä on intialainen Karuturi-yhtiö 300 000 hehtaarin plantaasitilallaan.

> **Ilman perhemetsiä kestävään metsätalouteen ei kehitysmaissa päästä.**

Sijoitusyhtiöt maksavat plantaasimaistaan vain häviävän pientä hehtaariveroa. Esimerkiksi Karuturi maksaa Etiopiassa noin euron vuodessa. Tansaniassa tiikkiyhtiö maksaa hehtaaristaan puoli euroa. Puu kasvaa silti 3–4 kertaa nopeammin kuin Suomessa. Meillähän jo metsänhoitomaksu on 2–5 euroa hehtaarilta vuodessa.

Maanvaltaus (land grabbing) on kuuma asia Suomen ja muiden länsimaiden antamassa Afrikan kehitysavussa. Miten varmistamme, että hankkeemme eivät tue köyhimpien viljelijöiden maiden siirtymistä sijoitusyhtiöille?

Tulisiko perhetalouden mennä aina plantaasitalouden edelle?

Perhemetsätalous tuottaa parhaiten

Brittiläinen ajattelija John Locke oivalsi jo 1600-luvulla, että kansakunnan maa- ja metsätalous tuottaa parhaiten perhepohjalta. Hänen mielestään viljelijäperheiden tulee itse omistaa maa, mutta enintään sen verran kuin perhe pystyy itse hoitamaan.

Brittiajattelijan oivallus on ollut itsestäänselvyys Suomen maa- ja metsätaloudessa aina isojaosta lähtien. Oivallus on myös Tapion ja metsänhoitoyhdistystemme kivijalka.

Perheyrittäjyyteen uskottiin Afrikassakin vielä 1900-luvulla, mutta nyt usko hiipuu.

Maansa menettäneet paikalliset viljelijät ja paimentolaiset seuraavat voimattomina, kuinka poliitikot hapuilevat maanvaltauksen, maaomistuksen ja verotuksen kanssa.

John Locken ja Tapion tiessä olisi mallia kehitysmaille. Samoin kuin Suomessa, Afrikan metsätalouden ytimessä ovat yhä selvemmin perhetilat. Valtion metsät ovat vapaissa väkirikkaissa pinta-alaltaan vähemmistöä.

Ilman perhemetsiä kestävään metsätalouteen ei kehitysmaissa päästä.

VELI POHJONEN
Kirjoittaja on maatalous- ja metsätieteiden tohtori.

PÄIVÄN KUVA

SAKARI KIURU

Aurinkoista kevättä!

Lumiukko toivottelee aurinkoista kevättä lähes lumettomalla rannalla Helsingissä.
Vielä on lapsilla toivoa. Lumisateita on paikoin luvassa, vaikka säät ovatkin pysytelleet vuodenaikaan nähden poikkeuksellisen leutoina.

Päivän kuva -ehdotuksia voi lähettää MT:n toimitukseen osoitteeseen lukijankuva@maaseuduntulevaisuus.fi. Julkaistuista kuvista maksetaan palkkio.

KOLUMNI: ANTTI KANTOLA

Venäjä on kuin Neuvostoliitto

Matti Vanhasen (kesk.) hallituksen puolustusministeri Jyri Häkämies (kok.) piti syyskuussa 2007 erinomaisen puheen.

Yhdysvalloissa puhunut Häkämies arvioi Suomen turvallisuuspoliittisia uhkia.

”Ottaen huomioon maantieteellisen sijaintimme Suomen tämän päivän kolme pääasiallista turvallisuushaastetta ovat Venäjä, Venäjä ja Venäjä. Eikä tämä koske vain Suomea vaan meitä kaikkia.”

Häkämiehen suorista sanoista syntyi kohu.

Ulkopoliittisesta liturgiasta vapaa puhe hätkähdytti. Kai se kirvoitti jonkun kansanedustajankin kysymään, vaarantaako Häkämies idänsuhteemme. Hoh-hoijaa.

Ukrainan tapahtumat ovat osoittaneet, kuinka oikeassa Häkämies oli. Venäjän uhka on täällä taas.

Jotkut idänsuhteiden asiantuntijat ovat viime päivinä opettaneet, että Venäjä ei ole sama asia kuin Neuvostoliitto. Kaiketi he ovat tarkoittaneet esimerkiksi Venäjän taloudellista avautumista: maa toimii toisin kuin rautaesiripun takainen CCCP. Tämä pitää osin paikkansa.

Sotilaallista uhkaa ajatellen Venäjän ja Neuvostoliiton ero kutistuu olemattomaksi. Neuvostoliitto oli valmis vaarantamaan maailmanrauhan, samaan pystyy Venäjä.

> **Loppujen lopuksi on ihan sama, kuka istuu Moskovan Kremlin herrana.**

Loppujen lopuksi on ihan sama, kuka istuu Moskovan Kremlin herrana. Venäjä on laajentumishaluinen ja valmis tunkeutumaan naapureidensa alueelle olipa vallankahvassa tsaari, Stalin tai Putin.

Itäinen imperialismi pysyy, vaikka poliittinen järjestelmä muuttuu.

Valitettavasti Venäjä ei uhkaa vain turvallisuutta. Maailman kylmään sotaan palauttanut maa vaarantaa myös talouden.

Otsikot viime päiviltä ovat ikäviä.

”Ukrainan kriisi voi kääntää Suomen taantumaan” (MT 19.3.).

”Tässä Venäjä-boikotin kärsijät”, kertoi Kauppalehti viime maanantaina.

Lehti luetteli suomalaisyrityksiä, joilla on paljon menetettävää, mikäli EU ja länsimaat laajemminkin painostavat Venäjää taloudellisesti: Atria, Fortum, Kesko, Nokian Renkaat, Stockmann, Valio...

Venäjä vastaa länsimaiden painostukseen omilla pakotteillaan. Taloudellinen toimeliaisuus hiljenee kaikkialla, investoinnit lykkääntyvät, työpaikat vähenevät.

Suomen hallitus kokoontuu ensi viikon alussa kehysriiheen. Hallitus päättää julkisen talouden sopeuttamisesta, joka tarkoittaa menojen vähentämistä. Tavoitteena on kolmen miljardin säästöt.

Riihestä tulee tukala urakka. Kansalaisille luvassa lienee verta, hikeä ja kyyneleitä. Kolmen miljardin karsiminen on vasta alkua, muistuttaa tulevaksi pääministeriksi povattu Juha Sipilä (kesk.):

”Meidän on luotava ohjelma velaksi elämisen lopettamiseksi ja silloin ei puhuta kolmesta miljardista, vaan 7–8 miljardista eurosta.” (MT:n verkkolehti 12.3.)

Kehysriihi olisi ollut riittävän vaikea ilman Ukrainan kriisiäkin. Nyt tarvitaan lisäsäästöjä, koska supistuva Venäjänkauppa vähentää verotuloja.

Viime päivinä esimerkiksi etujärjestöt ovat evästäneet hallitusta. Ne ovat kertoneet kohteet, joista rahaa ei saa vähentää. Vähennyksiä tulee silti.

Puolustusministeriö voi odotella suhteellisen turvallisin mielin kehysriihen päätöksiä. Ihme on, jos hallitus keskellä Ukrainan kriisiä ryhtyy supistamaan puolustusbudjettia.

Venäjän keskiviikkona aloittama ilmasotaharjoitus Karjalassa on viimeisin muistutus siitä, että rautaa on itärajalla oltava riittävästi.

Myös Suomen puolella.

antti.kantola@maaseuduntulevaisuus.fi

LEHTIKATSAUS

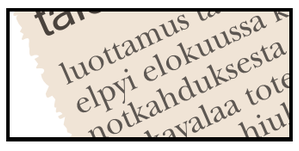

Puujalat kantavat

Savon Sanomat iloitsee uuden sahan käynnistymisestä Pieksämäellä.
”Saha on Partaharjun Puutarhan kolmas tukijalka sipulikukkien ja metsäpuun taimien rinnalla. Alueellisesti tärkeä yritys toimii viisaasti vahvistamalla tuotantoaan siten, että kannattavaa työtä riittää, vaikka eri osa-alueet joutuisivat vuoron perään kokemaan tiukempia aikoja.

Uuden sahan rakentaminen vahvistaa uskoa Itä-Suomen metsätalouteen. Vaikka ala on herkkä suhdanteille, sahatavara on yksi maamme historiallisesti kestävimmistä ja arvoltaan tärkeimmistä vientituotteista.

Sahatuotteiden kulutus maailmalla kasvaa – kotimaassa ja Euroopassa vielä hitaasti, mutta Pohjois-Afrikassa, Lähidässä ja Aasiassa lujaa. Kestävän kehityksen korostaminen vahvistaa jatkuvasti puurakentamisen asemaa.

Suomalaisten sahojen vaikea aika on jo kääntynyt positiivisiksi tunnusluvuiksi. Jatkon ratkaisee kyky kilpailla kansainvälisillä markkinoilla. Vaikka Partaharjun Puutarhan saha on suhteellisen pieni, sen vaikutus paikalliseen talouteen näkyy monin tavoin. Kun puu liikkuu, liikkuvat myös ihmiset ja raha.”

Uhittelu lisää levottomuutta

Myös **Ilkka** kommentoi Venäjän ja lännen kiristyneitä välejä.
”Venäjän voimannäyttö ei rajoitu vain presidentin puheeseen. Venäjä pitää Suomen ja Baltian lähialueilla parhaillaan suurta ilmasotaharjoitusta. Se on saanut Yhdysvallat siirtämään hävittäjiä Puolaan ja Baltiaan ja myös Suomen ilmavoimat lisäämään ilmatilan valvontaa.

Kun yleistä levottomuutta ja epävarmuutta halutaan hillitä ja pitää aisoissa, on tärkeää, että suomalaiset saavat oikeaa, ajantasaista ja monipuolista tietoa tilanteen kehittymisestä.”

Pelottava käänne

Etelä-Suomen Sanomien mielestä presidentti Vladimir Putinin Venäjän duumassa pitämä uhmakas, isänmaallinen ja hyytävä puhe ei jättänyt mitään epäselväksi.
”Putinin mukaan Krim on aina ollut ja on yhä osa Venäjää. Venäjä otti sen takaisin, joka oli aikoinaan vääryydellä otettu pois. Kun Neuvostoliitto hajosi, Venäjä oli liian heikko puolustaakseen intressejään.”

”Putin muistutti, että Venäjä tulee turvaamaan Ukrainassa asuvien venäläisten oikeudet. Samalla hän osoitti, että sama periaate tulee koskemaan myös muita Venäjän strategisesti tärkeitä alueita. Puhe jätti siten portin auki uusiin aluevaltauksiin.

Länsimaiden pakoteuhat ja varoitukset Putin kuittasi ’pelotteluksi’. Hän teki selväksi, ettei Venäjää kiinnosta lännen reaktiot, jos tavoitteena on suojella Venäjän etua. Venäjä tekee mitä se haluaa eikä asioista neuvotella. Tämä on uusi ja pelottava käänne Venäjän ulkopolitiikassa.”